

§ 17

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen eräiden toimintojen uudelleenjärjestelytarpeet

HEL 2022-004653 T 00 01 00

Päätös

Kaupunginhallituksen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistusjaosto päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallituksen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistusjaosto päätti yksimielisesti panna asian pöydälle puheenjohtajan ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Riikka Henriksson, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 25543
riikka.henriksson(a)hel.fi
Mauno Rönkkö, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36279
mauno.ronkko(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallituksen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistusjaosto kehottaa toimimaan uudelleenjärjestelyn valmistelussa siten, että sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala (sotepe) jatkaa toimijana sosiaalisen luototuksen, Helsingin Lapset SIB -sopimuksen ja pelastuskoulun osalta sekä päätoimijana palvelukeskustoiminnan osalta. Edelleen jaosto kehottaa toimimaan valmistelussa siten, että kaupungin virastot, liikelaitokset ja muut toimialat (kunta) jatkavat toimijana asukastalotoiminnan, osallistuvan budjetoiminnan ja ruoka-aputoiminnan osalta.

Samalla jaosto kehottaa toimimaan valmistelussa siten, että sotepe huolehtii kaupungin väestösuojien ylläpidosta kunnan kustannuksella siten kuin asiasta sotepe ja kunnan välillä tarkemmin sovitaan.

Jaosto merkitsee tiedoksi, että Helsingin kaupungin järjestöyhteistyötä ja järjestöavustustoimintaa koskeva kaupunkiyhteinen malli valmistellaan erikseen toimivaltaisen viranomaisen päätettäväksi.

Jaosto merkitsee tiedoksi, että kehitysvammaisten lomatoiminnan mahdolliset uudelleenjärjestelytarpeet valmistellaan erikseen toimivaltaisen viranomaisen päätettäväksi.

Esittelijän perustelut

Sote-lainsäädännön muutoksen ja toiminnan rahoituksen eriyttämisvaatimuksen vuoksi on tarkoituksenmukaista arvioida joidenkin palvelutoimintojen sijoittumista kaupungin organisaatiossa ja tarvetta siirtää niitä mahdollisesti toimialalta toiselle.

Jaosto kuuli ajankohtaiskatsauksen toimintojen uudelleenjärjestelytarpeista 10.3.2022.

Uudelleenjärjestelytarpeita selvitettiin seuraavissa toiminnoissa: ehkäisevä päihdetyö, lähisuhdeväkivallan ehkäisy, opintososiaalinen luototus, kehitysvammaisten lomatoiminta, järjestöyhteistyö ja järjestöavustukset, osallistuva budjetointi, asukastalot, ruoka-apu, sosiaalinen luototus, Helsingin Lapset SIB -sopimus, väestönsuojat, pelastuskoulu sekä palvelukeskustoiminta.

Työn aikana todettiin, että ehkäisevän päihdetyön, lähisuhdeväkivallan ehkäisyn ja opintososiaalisen luototuksen osalta ei ole enemmälti tarpeen selvittää uudelleenjärjestelyä, koska toiminnot ovat jo sijoittuneet tarkoituksenmukaisesti kaupunkiorganisaatiossa.

Sosiaalinen luototus on tarkoitettu kaupungissa vakinaisesti asuville pienituloisille ja vähävaraisille henkilöille, joilla ei ole mahdollisuutta saada muuta kohtuuehtoista luottoa. Kaupungin talousarviossa on vuosittain varattu määräraha sosiaalisiin luottoihin. Sosiaali- ja terveystoimiala on vastannut lainojen myöntämisestä. Sosiaalinen luototus kuuluu jatkossa sotepe- tehtäviin ja toimiala vastaa toiminnan rahoittamisesta. On tarkoituksenmukaista, että asiantuntemuksensa perusteella toimiala hoitaa jatkossa sekä vanhoja että uusia sosiaalisia luottoja. Talouden eriyttämisvelvoite huomioidaan järjestelyssä. Vanhojen luottojen hoitamisesta sotepe voi laskuttaa kuntaa. Kaupungin antolainauksen-tietojärjestelmän käytöstä kunta voi puolestaan laskuttaa sotepe- ta. Mahdollisesta syntyvästä laskutustarpeesta tehdään virkatyönä tarkempi selvitys.

07.04.2022

Yleisperiaatteena on, että sosiaali- ja terveystoimialan sitoumukset siirtyvät sotepe- vastuulle, ja mikäli niihin liittyy taloudellisia sitoumuksia, näistä vastataan valtionrahoituksella. Helsingin Lapset SIB - sopimukseen liittyvät taloudelliset vastuut siirtyvät vastattavaksi toimialalle valtionrahoituksesta.

Sisäministeriö on myöntänyt Helsingin pelastuskoululle toistaiseksi voimassa olevan toimiluvan. Kaupunki jatkaa keskusteluja valtion kanssa toiminnan rahoittamisesta valtion erillisrahoituksella. Pelastajien kouluttaminen Helsingissä kaupungin oman pelastustoimen tarpeisiin on olennaisen tärkeää pelastusalan valtakunnankin tasolla vaikean henkilöstön saatavuustilanteen takia. Kyseessä on pelastustoimen palvelutasoon välittömästi vaikuttavasta toiminnasta, jonka kustannukset on perusteltua kattaa sotepe-valtionrahoituksesta myös siinä tapauksessa, ettei neuvottelutulokseen erillisrahoituksesta päästä.

Palvelukeskukset ovat kohtaamispaikkoja, jotka tukevat ikääntyneiden kotona asumista, edistävät hyvinvointia ja lievittävät yksinäisyyden kokemuksia. Palvelukeskustoiminnalla on tärkeä rooli ikääntyneiden ja työttömien sosiaali- ja terveystoimien tarpeen ehkäisyssä. Palvelukeskuksissa järjestetään sekä sosiaali- ja terveystoimien että kunnan, kolmannen sektorin toimijoiden ja muiden yhteistyötahojen toimintaa. Pääsääntöisesti palvelukeskusten yhteydessä sijaitsee ikääntyneiden ympärivuorokautisen palveluasumisen yksikkö. Palvelukeskuskiinteistöt on aikanaan suunniteltu ja rakennettu sosiaali- ja terveystoimien tarpeisiin pohjautuen. Palvelukeskusten tilat on rakennettu pääsääntöisesti konserniyhteisöjen taseeseen ja vuokrattu sosiaali- ja toimialalle. Toiminnan jatkamista lähtökohtaisesti nykyisellä toimintamallilla voidaan pitää tarkoituksenmukaisena. Kunnan vastuulla olevat palvelukeskustoiminnot on kuitenkin järjestettävä niin, että kunta vastaa myös niistä aiheutuvista vuokratilakustannuksista sotepe- vastuun päin.

Asukastalotoimintaa on osin rahoitettu sosiaali- ja terveystoimien talousarviomäärärahoista. Asukastalojen toiminta ei ole sosiaali- ja terveystoimien eikä sitä voida rahoittaa jatkossa sotepe-valtionrahoituksesta. Asukastalotoiminnan sijoittuminen ja rahoitus tulee järjestellä uudelleen kaupunkiorganisaatiossa. Vastaavasti kuin palvelukeskusten osalta, mikäli sotepe tuottaa asukastalojen tiloissa palveluja, toimiala osallistuu tältä osin tilojen vuokratilakustannuksiin. Myös kaupunginhallituksen toimivaltaan kuuluvilla asukasosallisuusvustuksilla on yhteys asukastalotoimintaan. Näiden tarkoituksenmukaisista järjestämistä on syytä arvioida yhdessä. Asiaa tarkastellaan virkatyönä.

Talouden eriyttämismallin johdosta kaupungin osallisuusrahaston varoilla ei jatkossa voida rahoittaa sosiaali- ja terveystalouden tai pelastustoimeen kohdistuvia hankkeita. Osallistuvan budjetoinnin kokonaisuus jää kunnan tehtäväksi. Osallisuusrahaston sääntöjä ja toteutusperiaatteita tulee päivittää. Kaupunginkanslia käynnistää osallisuusrahaston sääntöjen päivittämisen.

Ruoka-aputoiminta ei kuulu sote-uudistusta koskevassa lainsäädännössä tarkoitettuihin hyvinvointialueen tehtäviin. Ruoka-aputoiminnan yhteydessä tehtävä jalkautuva sosiaalityö puolestaan on sosiaalihuoltolain mukaista sosiaalityötä. Ruoka-aputoiminnan sijoittuminen ja rahoitus tulee järjestellä uudelleen kaupunkiorganisaatiossa. Sosiaali- ja terveystalouden on myöntänyt järjestöavustuksia ruoka-apua tarjoaville toimijoille. Ruoka-avun ja siihen kohdistuvien järjestöavustusten järjestämistä on tarkoituksenmukaista arvioida yhdessä, ottaen huomioon myös jäljempänä mainittu järjestöyhteistyötä ja -avustuksia koskeva valmistelutyö.

Pelastuslaitos on vastannut osassa kaupungin kallioväestönsuojia niiden ylläpidosta ja hallinnosta. Tämä järjestely on koettu toimivaksi eikä toimintaa ole tarvetta uudelleenjärjestellä. Toiminnassa huomioidaan talouden eriyttämismallit. Kaupunkiympäristön toimiala ja sote sopivat suojien ylläpidosta ja hallinnosta ja sote laskuttaa kuntaa tästä palvelusta.

Kaupungin ja kolmannen sektorin yhdyspinoilla olevien palvelujen nykytilaa ja niiden järjestämismallia on selvitetty sosiaali- ja terveystalouden sekä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan yhteistyönä. Järjestöyhteistyö kuuluu sote-uudistusta koskevan lainsäädännön mukaan jatkossa sekä kunnan että sote-alueen tehtäviin. Selvityksessä on tunnistettu, että kaupungilla on tarve laatia kaupunkiyhteinen malli järjestöyhteistyöhön ja että organisointi voi tapahtua ainakin neljällä eri tavalla: 1) nykyiset toimialojen järjestökoordinaattorit muodostavat yhteistyöverkoston ja järjestöyhteistyö perustuu verkostoyhteistyöhön, 2) kaupungin nykyisen yhteistyön tehtäviä laajennetaan järjestöyhteistyön koordinointiin, 3) kaupunginkanslian viestintäosaston osallisuus ja neuvonta-yksikön tehtäviin lisätään järjestöyhteistyön koordinointi, 4) järjestöyhteistyön koordinointi tulee kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan tehtäväksi.

Sosiaali- ja terveystalouden on tähän asti myöntänyt järjestöavustuksia sosiaali- ja terveystalouden -talousarviokohdan määrärahoista sekä valtionperinnöistä. Hallintosäännön mukaan järjestöavustusten jakaminen kuuluu jatkossakin sosiaali-, terveystalouden- ja pelastuslautakunnan tehtäviin.

täviin. Myös sote-uudistuslainsäädäntö mahdollistaa avustusten jakamisen järjestöille valtionrahoituksesta.

Kaupunginhallitus on vahvistanut valtionperintönä kaupungille tulevien kuolinpesien varojen hakuperusteiksi ja käyttötarkoitukseksi sosiaali- ja terveystoimialan sekä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan myöntämät avustukset toimintaan, jolla tuetaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä. Talouden eriyttämisveloitteen johdosta sote- ja terveydenhuollon puiteissa ei kuitenkaan enää jatkossa voida päättää sellaisista järjestöavustuksista, jotka rahoitettaisiin valtionperinnöistä. Tämän vuoksi on ratkaistava, mikä taho kaupungilla jatkossa jakaa valtionperinnöistä rahoitettavia hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen kohdistuvia järjestöavustuksia ja päivitettävä kaupunginhallituksen valtionperintöjen hakuperusteita ja käyttötarkoitusta koskeva päätös.

Hallinnollisen kuorman minimoimisen ja järjestöavustuksen saajien yhdenvertaisen kohtelun näkökulmasta voisi olla tarkoituksenmukaista, että järjestöavustukset myönnettäisiin yhden tahon toimesta ja rahoitettaisiin avustuksen saajasta riippuen joko sote- ja valtionrahoituksesta, valtionperinnöistä tai kaupungin muista talousarviomäärärahoista. Asia vaatii kuitenkin jatkotarkastelua.

Kaupunkiyhteisen mallin ja järjestöavustusten uusien järjestelyjen valmistelu on suhteellisen mittava tehtävä, jota varten on tarkoituksenmukaista asettaa kansliapäällikön päätöksellä työryhmä, jonka tehtävänä on laatia kaupunkiyhteinen järjestöyhteistyön malli ja ehdottaa koordinoitavien tarkoituksenmukaisinta sijoittumista kaupungin organisaatiossa. Työryhmän määrääjäksi asetetaan 15.5.2022. Työryhmän selvityksen valmistuttua asia tuodaan erikseen toimivaltaisen viranomaisen päätettäväksi.

Kehitysvammaisten lomatoiminnan mahdollisia uudelleenjärjestelytarpeita selvitetään erikseen sosiaali- ja terveystoimialan sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan yhteistyönä.

Kaikissa uudelleenjärjestelyissä huomioidaan vaikutukset talouteen, mahdolliset tarpeet määrärahasiirrolle sekä sote-uudistuksen lainsäädännön talouden eriyttämisvelvoite.

Jaoston käsittely

Kaupunginvaltuusto asetti 22.9.2021 (§ 275) kaupunginhallituksen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistusjaoston ja antoi sille tehtäväksi ohjata ja seurata uudistuksen suunnittelu- ja valmistelutehtäviä. Jaoston tulee lisäksi tehdä kaupunginhallitukselle esityksiä

07.04.2022

Asia/3

uudistukseen liittyvistä kaupungin johtamisjärjestelmän ja organisaatio-
rakenteen muutoksista.

Muuta

Terminologian osalta tällä esityslistalla on omaksuttu käytäntö, jossa sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialasta sekä sote-uudistusta koskevan lainsäädännön mukaan toimialalle kuuluvista tehtävistä käytetään lyhyttä nimitystä sotepe. Samassa yhteydessä kaupungin virastoista, liikelaitoksista ja muista toimialoista, jotka sote-uudistuksen jälkeen huolehtivat niistä tehtävistä, jotka myös muualla Suomessa jäävät kunnan tehtäviksi, käytetään lyhyttä nimitystä kunta. Sana kaupunki jää käytettäväksi yhteyksissä, joissa tarkoitetaan Helsingin kaupunkia kokonaisuutena.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Riikka Henriksson, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 25543
riikka.henriksson(a)hel.fi
Mauno Rönkkö, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36279
mauno.ronkko(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano